

Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України
відділ історії зарубіжної філософії
сектор історії східної філософії

28 листопада 2017, 16:00
к. 327

СЕМІНАР ДОСЛІДНИКІВ СХІДНИХ ФІЛОСОФІЙ

Засідання СХ

**Тема засідання:
“ІНДУЇСТСЬКІ ПІДХОДИ
ДО СПРИЙНЯТТЯ РІГВЕДИ”**

Доповідач:
Катерина Довбня,
кандидат пед. наук, доцент кафедри Близького та
Середнього Сходу Інституту філології
КНУ імені Тараса Шевченка

ЗАПРОШУЄМО УСІХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ!

Див.:
www.tdsf.kiev.ua/
http://community.livejournal.com/ukr_asia_philos
<http://www.facebook.com/OrientalPhilosophiesSeminarKyivUkraine>

ТЕЗИ

У пропонованому дослідженні розглядається питання трактування індійськими пандітами мантр вед. Найвідоміша та найавторитетніша з них – Гаятрі мантра.

«Садгана Гаятрі мантри передбачає, що адепт не прагне отримати навіть позитивні плоди свого служіння. Він практикує духовне очищення, випрацьовує в собі божественні якості та формує сатвічну свідомість. Усе це досягається завдяки «правильній» рецитації першого рядка мантри, в якому відображена татва «Хрім». Приголосні звуки санскриту належать до задньоязикового, палатального, церебрального, зубного та губного рядів вимови. Під час озвучення фонем починають діяти енергетичні центри, що знаходяться в органах даних рядів вимови й психофізіологічний вплив звуків поширюється на весь організм. У тілі людини існує багато різноманітних енергетичних центрів. Йоги знають, що там зосереджене вмістилище Сили (Шакті). У першу чергу, це шість чакр, пов'язаних із енергетичним каналом сушумна. Вимова окремих слів мантри впливає на вищезгадані центри й пробуджує їх Силу. Мантри створені саме за таким принципом. У Гаятрі мантрі 24 склади. Кожен із них пов'язаний з одним із 24 енергетичних центрів в організмі людини, які пробуджують сповнені божественного саява Сили (Садбуддгі). Рецитація мантри викликає резонанс, який, в свою чергу, починає впливати на важливі татви невидимого світу (сукшма пракріті).

Звукові вібрації вимовлених слів не належать до природи матеріалізованого світу (стхула пракріті). Індуси називають Слово або Божественний звук ім'ям Парабрагми. Його порух породжує первинну вібрацію всесвіту. Остання, відштовхнувшись від Брагмана, звучить священним складом АУМ на семи планах Творіння (Срішті). Вібрації АУМ породжують швидкість, з якою рухається всесвіт та вібраційні потоки біджа мантр «Хрім», «Шрім», «Клім» (Сат, Радж, Там). Вони, в свою чергу, розподіляються на дрібніші, відомі як інші біджа мантри. Кожна з цих вібрацій задіяна у своїй власній сфері творіння всесвіту. Слова Гаятрі мантри підібрані в рядки таким чином, щоб через специфічний порядок слідування вони могли породжувати надзвичайну (божественну) Силу» [1, с. 26].

Засновник Інтегральної йоги, великий індійський філософ і йог Шрі Ауробіндо Гхош, розглядаючи перший гімн Рігведи, писав, що неправильно було б сприймати божества – Агні (Сагайтука Тапас), Чандру (Праджна), Сур'ю (Сат'ям), Індру (Манас), Вайу (Сукшма прана), Мітру, Варуну, Ар'ямана та Бгагу (чотирьох володарів емоційного розуму або характеру, Брігаспаті (Сагайтука Чіт) та Брагму (Сагайтука Сат) лише як персоніфікацію психологічних та фізичних сил. Вони є Реальностями, що стоять вище цих планів буття й тими центрами, з яких походять останні.

Шрі Ауробіндо наголошував на важливості врахування звукових вібрацій гімнів для справжнього розуміння їхньої суті. Так, аналізуючи образ ключового божества Рігведи, Агні, у першому гімні, він коментував його, виходячи з практики йоги. Шрі Ауробіндо виводив етимологію слова «Агні» з

дієслівного кореня «аг», до якого приєднався суфікс іменника «ні». «Корінь «аг», у свою чергу, походить від первинного дієслівного кореня «а», що має значення «бути». На думку дослідника, фонема «г» передає значення (або вібрацію) сили, відповідно корінь «аг» він трактує як «існувати в силі», «бути сяючим і сильним». Отже слово «Агні» означатиме – «могутній», «вищий», «сяючий»» [2, с. 447].

Висновок. Найбільш відомі й сакральні мантри Рігведи неможливо адекватно сприймати, орієнтуючись суто на філологічний аналіз тексту, який передбачає переклад граматичних структур та лексичних одиниць. З наведених прикладів ми бачимо, що ритуальна дія головної з вед пов'язана з роботою адептів на енергетичному плані (сукшма пракріті). На нашу думку, найбільш частотні епітети головних божеств рігведійського пантеону також мають складатися з біджа мантр, або складів, що, так чи інакше, відображають енергетично-вібраційну природу даного божества, до якого прагне долучитися ріші в процесі рецитації імен на шляху до духовного прозріння. Саме тому Рігведа й називається Книгою роботи (Карма канда). Швидше за все мається на увазі не робота – як релігійний ритуал, а внутрішня й зовнішня ритуальна практика, котра допомагає адептові стати Яджнею, тобто позбутися его й злитися з Абсолютом.

Список використаних джерел:

1. श्रीराम शर्मा आचार्य. गायत्री महाविद्या. प्रथम भाग / शर्मा श्रीराम आचार्य. – मथुरा : युग निर्माण योजना विस्तार प्रेस, 1963. – प. 26.
2. Shri Arobindo. Himns to the mystic fire / Shri Arobindo. – Pondicherry : Shri Arobindo Ashram, 1971. – P. 447.